

LO CATALANISTA

Setmanari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya

La correspondencia al Director.—Los originals no 's tornan

DIRECCIÓ, REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
Carrer de las Tres-Creus, n.º 9
SABADELL

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
Sabadell 2 rals al mes.
Fora 8 » trimestre.
Un número sol. 1 »
Anuncis á preus convencionals.

CATALANISME INDUSTRIAL

No sembla sinó que tots los governs trevallin pera la obra nostra ab sas provocacions. Saben que una de las forsas mes grants de Catalunya son los elements industrials y procuran, quan no ab paraulas, ab fets, descontentarlos irreflexivament de la manera mes descarada que darse puga.

Tots los días se llegeix en los periódichs que 's prepara 'l tractat tal ó qual ab las potencias que *encara no tenen las ventatjas de* NACIÓ MES FAVORESCUDA. Mol sovint se parla en lo Congrés de las qüestions econòmicas y, com si la Industria nades en la abundancia, se lamenta la crísis agrícola que te defensors tan ferms com lo senyor Gamazo, pero s' olvida la crísis fabril del nostre pays quals mes decidits campeons sols se remouhen en las épocas de *sensació* pera fer sos discursos *de cajón*, ab lo que s' acomodan á aquella censurable dessidia de no recordarse de Santa Bárbara sinó quan trona.

Ab tot aixó de segur que s' hi van fixant los nostres industrials pera deduirne una norma de conducta. Per forsa han de haver fet dolorosa impressió en son ánimo lo despreci y la mala volensa dels dalt. Fora insensatés considerarlos tan ensopits y tan negats á la llum de la rahó, que havessin passat pera ells desapercebudas la desastrosa série de antipatrióticas disposicions que desde Madrid sobre ells plouhen, totas denigrants pera sa dignitat y ruhinosas pera sa butxaca.

Lo joch de la política respecte á proteccionisme y lliure-cambi es ja ben net en la actualitat.

En primer lloch, los polítichs no 's demostran ara tan lliure-cambistas com abans. Rahó natural: per que ja han lograt la seua, fent

regir sas fatals doctrinas pera la atropellada producció, vensuda en deslleal competència als peus de las potencias extrangeras que mes mal nos podían fer. En efecte, consumats los tractats ab Alemania, Fransa, Inglaterra, Estats-Units, etc., los demés que pugan ferse, á pochs articles han de perjudicar que no tingan ja sa vida compromesa.

En según lloch, lo proteccionisme que ara comensa á estilarse per Madrid, es lo proteccionisme purament agrícola ó mellor dit lo proteccionisme *exclusivament castellá*; y encara sols serveix pera fantasma usantse sols com á arma de oposició per part dels descontents, que com Gamazo, volen formar la seua fraccioneta ó camarilla pera exigir carteras de ministre en las crísis gubernamentals é imposarse tart ó dejorn ab l' objecte de constituhir situació apart dins de la *immensa sanfayna política* que s' anomena partit fusionista lliberal.

Pero á qualsevol home de sentit comú se li ocorre. ¿No acabem de visitar algunas políticas dels que están en las alturas á Catalunya? ¿No han pogut convencers de la miseria que aquí hi regna per obra y gracia de sas desatinadas gestions? ¿No han vist fábricas tancadas per l' odiosa empena de sos brassos, y quádras de treball esconmbradas de tota activitat per son enmatzinador alé y gent en vaga sense 'l pá de cada día que ells mateixos han arreballat de sas mans?

¿Donchs, qué esperan pera mudar de criteri aqueixos homes de cor empedrehit y conciencia rovellada?

Nos veuen ab la cara ratllada pel fuhet y encara 'ns fuhetejan. Tot just han acabat son viatge á Catalunya, viatge destinat á *conocer las necesidades del país*, provocan una crísis ministerial. Tothóm se queda aquí ab la boca oberta esperant una sana reacció del Govern en sentit proteccionista. Pero ¡cá! vé la solució del nou Ministeri y... allá vá *nou lastre lliure-cambista* pera que la barqueta no 's decanti cap á un *sentit perillós*.

¡Valgans Deu! Després de aquesta darrera prova, res mes necessitan ja 'ls industrials pera possessionarse de lo que poden esperar dels miserables ideals adorats per los pagans polítichs que fan de *pares de la Pátria*.

Mes hem dit la darrera prova y tots sabem que, á no prevenirho, de majors n' han de venir encara que 'ns acabin la paciència, la dignitat y 'ls diners.

Per aixó ara mes que may nos hem de decidir fermes á la defensa de casa nostra. No volguem fiar, no, maymés, los nostres interessos ni á un partit com lo conservador, per exemple, que hipócritament nos ha llensat entre cap y coll lo conveni ab Alemania, y ajudat á concertar los demés tractats que hauría pogut impedir com ben be li consta á la opinió ni á cap altre partit com lo romerista ó fracció com

la de 'n Gamazo que sols volen pregonar lo proteccionisme á manera de reclam pera ferse populars, ni mes ni menos que aquells arrencaqueixals que ab tan de entussiasme alaban los aygualits específichs que fingeixen inventar, ab qual import s' han de mantenir.

Aislemnos, sí, 'ls elements insdrials, pero aislemnos del enemich y unimnos á dintre casa ab los elements agrícolas y comercials també desatesos y arruinats. Als quatre polítichs que á ratos perduts nos defensen en las Corts, donémlosi las gracias, ¿perqué nó? pero ja 'ls hi podém demanar que no 's molestin de sas ocupacions ni 's distreguin de la adoració á sos gefes, porque sa *benévola influencia* ab aquests es tan migrada y tan ridícula que sos discursos proteccionistas se perden en lo buyt y no li reportan al pays ni 'l mes petit remey en son malestar.

Altres deuen ser los homes que defensin á Catalunya y sos interessos; altres que no sigan sagastins, castelaristas, canovistas, ni res; altres que sols sigan catalans, que tingan llengua expedita pera bescantar misérias, má segura pera arrencar caretas, planta ferma pera presentar pit als contraris, voluntat independent pera no ajupirse á prechs, manaments ni exigencias y sobre tot decissió y energia pera acceptar y recullir y venjar com á propias las ofensas de paraulas y de fet inferidas al desditjat pays.

Aqueixos son los homes que necessitem, desarrapats de idolatrias que rebaixan, ambicions que desvian y debilitats que perjudican. Homes que defensin no sols los interessos sino 'ls drets, que hi vagin al foch de corrupció tan convensuts ja de que no han de medrarhi, que ni sisquera pugan provarho.

Homes, en una paraula, de abnegació prou grant pera estimar lo sacrifici en be de Catalunya.

Mentres no fem apareixer á eixos patricis, mentres eixos sers no portin verdaderament y *sense trampas* la representació del trevall y del dret del nostre poble, la Pátria anirá de mal en pitjor.

¡Avant! donchs, productors. Declaremnos independents de tota preocupació que 'ns puga haver detingut fins ara, y allistemnos en las filas dels bons catalans. Observém que 'ls mes granats entre nosaltres se posan al costat del Catalanisme de una manera decidida.

En l' últim document catalanista donat á llum en lo notabilíssim *Missatge* que, á despit dels polítichs y dels contagiats catalans, s' ha presentat á S. M. la Reyna Regent, hi hem pogut llegir ja firmas tan autorisadas com las dels primers industrials de Barcelona. Y aquestas afegidas encara á las dels *primers contribuyents* de centenars de pobles del Principat.

Un cop hem arribat á una época en que 'ls trahidors s' han llen-

sat al camp sense reparos armemnos de noble patriotisme 'ls lleals y acudim á defensar lo que es nostre, que bon dret y fins bon deber hi tenim.

SECCIÓ POLÍTICA

Continuan las exageracions é intemperancias ab motiu del *Missatge* presentat á la Reyna Regent.

Y continuém nosaltres també alegrants de sa intenció, servil unas vegadas é hipócrita altrás.

¿Y com no celebrarho; si ho deviam esperar?

En efecte: que 'ls que políticament y al estil de Espanya treballan y obran y menjan, ab mes ó menos constancia de doctrines, segons la mida de sous, prebendas y canongias, s' esgargamellin tots á la una contra las aspiracions dels catalanistas sintetisadas en lo *Missatge*; que l' un las trobi criminals, l' altre anacrònics, lo de més enllá ignocentas y l' de més ensá producte de cervells bojós; que 'ls periódichs de Madrit, diferents de provincias y hasta alguns de Catalunya al comentar lo dit document ho fassin ab notas de color contrarias al esperit del mateix, per lo sol fet d' estar lligat cada un d' ells á tal ó qual polítich cuydador dels interessos de la nacionalitat ibérica; y per últim que hasta part d' eixa nació tant vilment enganyada y explotada per los que motivan nostras queixas, mirin ab mal ull la creixent manifestació regionalista de Catalunya, ho trobém natural, no 'ns admira y per la major part d' ells ho celebrém fins al punt d' agrahirlos la magnífica propaganda que ab sa ridícula actitud han fet y fan á favor nostre.

Aixó no 'ns estranya gens: lo que 'ns estranyaria fora sa benevolencia.

Y 'ns doldria per no creurer en sa bona fé.

De manera que preferim la franquesa de sas apreciacions que no 'ns espantan.

..

Pero vagi un exemple de la lleugeresa dels que passen per mes instruhits y enterats.

Lo senyor Fernández Bremón, revister de la *Ilustración Española y Americana*, després de afirmar que totas (?) las nacions d' Europa treballan pera la unificació ab qual motiu cita Grecia, Alemania y l' Italia, diu que ALGUNOS OBREROS CATALANES feren entrega á la Reyna d' un *Missatge*, etc., etc.

Afortunadamente,—afegeix al acabar—*el egoismo de unos cuantos catalanes queda aniquilado ante la nobleza, patriotismo y generosidad de toda Catalunya.*

Aquí segons nostra opinió sobran los comentaris, rahó per la qual no farém mes que parodiar al senyor Fernández Bremón en una de sas passadas revistas:

Grant sort tenim que 'l sentit comú se va imposant cada dia mes, á las apreciacions dels cronistas.

¿Ingressarán demá en las diferentes escuelas de primeras lletras los que avuy dirigirían ó escriurían revistas com la aludida?

Lo senyor Sagasta al explanar en lo Senat los projectes que te dins lo cervell, feu constar que espera l' ajuda dels amichs y la deferencia del Parlament y mellor encara son ausili, pera portarlos á terme, en interés del govern del Estat, en interés del crit del pays, en interés de la formalitat de la política espanyola y en interés, en fi, de la pàtria.

Interessos tots que al senyor Sagasta lo tenen sense cuydado com ha demostrat mil vegadas, com no siga l' interés del govern del Estat representat per la nómina corresponent.

Perque l'interés del crédit del pays, es cero.

L'interés de la formalitat de la política espanyola, consisteix en dir:—Jo soch lliure-cambista:—Aixecar la sessió al veurer la Cambra revolucionada y dir l'endemà:—Senyors, ahir vaig equivocar-me, volia dir tal cosa.—¡Oh, la formalitat de la política espanyola!

Y per fi l'interés de la patria, que segons los que la representan podém dirne la patria del interés. .

Personal.

Fem nostras las apreciacions del *Observateur Français* que al ocupar-se de la crissis *Martinez Campos* exclama:

«Es precis que Espanya tinga molta vida pera resistir aquestas calamitats. ¡Quantas cosas no faria aquell pays si arribés á desembrassarse de sos generals y de sos polítichs!»

Y al ferlas nostras, es perque nosaltres en aquesta qüestió no pensem com á espanyols, perque del contrari no hi estariam conformes. Precisament Espanya viu d'aquestas calamitats y ja pot ben creurer lo periódich francès, que aquest pays no faria res sense generals y polítichs.

Seria una *huelga* eterna de pares de la pátria.

Espanya moriria de consunció.

Los carlins, ab tot y constituhir un partit que te fama de compacte, tampoch s'entenén.

Son absolutistas, pero, aixó si, pera fer lo que 'ls hi dongui la gana.

Volén á don Carlos pera rey absolut, mes ab la salvetat de pensar y obrar cada hù de ells com li dona la gana.

Vaja un *absolutisme* mes *anárquich*.

Sort que al últim sembla que 'l *Sengor* haurá dat lo cop de gracia al revoltós *Siglo Futuro* desautorisantlo dins del partit.

Lo qual no será obstacle á que don Ramon Nocal sostingui sas apreciacions y li planti cara al desterrat de Venecia.

Perque lo mes graciós després de tot es que 'l *Siglo Futuro* te rahó encara que no li valgui.

Ell segueix essent *íntegro* y son *Amo's* torna *mestis*.

Ell encara sosté la *santa intransigencia de los principios* y son Rey passa per ells *transigint* ab la *escoria* liberal.

Ell encara es *absolutista* y son *august Gefe* accepta ja *Corts* y *Constitucions* determinadas.

Es tot lo que hi havia per veurer.

¡Y pensar que tanta gent s'ha batut per lo régimen absolut de un home, que ara, veyentlo segurament impossible, ja hi renuncia á ell pera contentarse ab lo constitucional!

Advertint que no es aixó lo mes trist pera 'l marit de donya Margarita.

Sinó que ab tot y haver cedit en sas pretencions, encara haurá de rebaixar sas agallas.

Y se habrá de contentar con tres pesetas.

Un retall del general Lopez Dominguez.

«Si 'l Govern no realisa las reformas militars y si 'l sustitubeixen los conservadors, allavors, desesperansat de no veure realisat mon ideal, deixaré los meus amichs en absoluta llibertat, seguint jo 'l camí que mon patriotisme y ma prudencia m' aconsellin.»

Aixó en bona tinta y lletra clara, vol dir que 'l nebot de 'n Serrano està ja cansat de no servir pera res y si no 'l volen respectar los monàrquichs, buscarà acullida entre 'ls de... mes enllà.

Es á dir, una amenassa mes.

Y encara 'ns queixarém del militarisme.

A pesar de que en Sagasta hi està ja tan forrat ab aixó de «la *faixa* ó... al enemich.»

Que ja no 'l sorprén ni l'espanta res.

Sempre li queda una idea al President del Consell, en aquets cassos. Ell deu pensar:

—Si cayem nosaltres y pujan los conservadors y han de fer massa estació en lo Poder, allavors, lo general Lopez Dominguez y jo... *farém dos*.

Dos retalls del Congrés y prou per avuy:

Lo senyor Sagasta, atacant als conservadors, los hi tira en cara 'ls sucessos de la Universitat contra 'ls estudiants.

Lo *senyor Pidal* l'interromp cridant ab tota forsa: «¿Y lo de Rio Tinto? ¡No 's concebeix major audacia!»

Lo *senyor Sagasta* descomponentse: «N' hi ha prou ab dir que la política conservadora està simbolisada en la persona del senyor Pidal.»

Lo *senyor Pidal*, tornant á sortir de fogó: «No m' incomoda aixó que diu S. S. Lo que m' incomodaria es que 'm confonguessen ab S. S.»

Lo *senyor Sagasta*, ab moviments de despreci: «¿Aixó es impossible!»

Promogut fort esbalot y mes agrejada la discussió, 'l senyor Sagasta acaba dient:

«Y no parlo més, porque á mi m' agrada disculir ab mos adversaris quan aquestos se trodan en lo plé ús de sas facultats mentals.»

Girém full.

Parla 'l President del Consell y diu que 'ls conservadors denunciavan als periódichs sense com vá ni com costa, *per dir si estava mes lleig ó mes guapo 'l senyor Cánovas ab sos entorxats*, afegint lo senyor Sagasta que 'l motiu de denuncia 's fonamentava en haverse dirigit atachs *al culto y á sus ministros*. (Riallas).

Lo *senyor Cánovas*: «Jo desautoriso que fos denunciat per mi, porque no he sigut may ministre de *ningún culto*» (Riallas).

Lo *senyor Sagasta*: «Pero aqui no hi han altres atachs que aquestos á S. S. y á sos entorxats.» (Riallas).

Lo *senyor Cánovas*, indignat: «Aixó no es discutir.» (Rumors en la majoria).

Lo *senyor Sagasta*: «Y además li diré á S. S. que també 's denunciaren periódichs en aquella época porque comparavan á S. S. ab lo *gallo de Morón*» (Riallas).

Gran confusió.

Vetaquí dos bocetos del Parlament espanyol.

Lo que es 'l que arribés á pintar un *quadro* complert de aquella *plassa de toros*, ja 's podria ben preparar á ser implacablément motejat de *realista* fins pels mes exagerats en aquesta tendencia.

Perque 'l conjunt y los detalls, tot, faria esgarriar al mes previngut y despreocupat.

AVANT

En lo número del diumenje passat reproduhirem ab goig lo favorabilíssim judici que la important publicació vasca *El Noticiero Bilbaino* publicá referent al *Missatge* catalanista y ab tal motiu férem algunas consideracions sobre l' independència de criteri que necessitan aquells periódichs que volen ser *eco no més de la opinió* prescindint de las camarillas que monopolisan lo poder ó pretenen monopolisarlo pera explotar á la nació.

Per aquestes rahons dirigirem calurosas alabansas á *El Noticiero Bilbaino*.

Avuy devém ferlas extensivas á un altre periódich, vasco també, que 's publica á Vitoria ab lo nom de *El Anunciador Vitoriano*.

Aquest diari ha comensat á publicar una série de articlets sobre 'l Catalanisme y sos ideals, articlets que bateja 'l colega regionalista ab lo títol de *Nobles Aspiraciones*.

Fins ara n' havém llegit cinch dels tals articles, qual numeració no s' ha acabat encara. Lo primer de tots es la impressió espontánea produhida pel *Missatge* de Catalunya en l' *Anunciador Vitoriano*, y aquest es lo que publiqué avuy á continuació. Los altres sortits á llum fins que escrivim aquestes ratllas son l' estracte fet ab molta consciencia del document en qüestió y 'l judici concret que de totas sas conclusions ne forma 'l periódich de Vitoria.

Nosaltres agraquí molt la deferencia de tan important publicació envers Catalunya y doném á coneixer seguidament son patriótic criteri, pera que pugan estimarlo en lo que 's val los catalans de debó, avergonyintse de passada 'ls falsos catalans per sa petitesa, indecissió y cobardía devant del noble comportament dels de fora.

Avuy per avuy, continuém lo primer articlet de la série, y un altre día si las circunstancias nos ho permeten, tornarém á ocuparnos de las autorisadas opinions de *El Anunciador Vitoriano*.

Vegin nostres llegidors:

«Lo senyor President de la *Lliga de Catalunya*, senyor Don Pau Sans y Guitart, nos remeté, fa alguns dias, lo «*Missatge* á S. M. Donya Maria Cristina de Habsburg-Lorena, Reyna Regent d' Espanya, Comtesa de Barcelona», que gran número de societats, periódichs y representants de poblacions catalanas han firmat y presentat á S. M.

Dit senyor President nos prega emetém nostra opinió, comentant las meditadas solucions que Catalunya proposa, pera bé del país, y que son un reflexo fidel dels nobles desitjos de la terra catalana.

Trobantse avuy nostra terra éuskara en condicions molt semblants al antich principat, y essent nostras aspiracions fins á cert punt semblants á las dels cata-

lans, no sols un deber de cortesia, sino 'ls impulsos de nostre patriotisme, nos obligan á tractar de tan interessant assumpto.

Difficil es la empresa, é indubtablement superior á nostras llums, pero suploix á nostra deficiencia, l' amor que professém á la llibertat dels pobles, máxim quan está apoyada en sagrats drets, seculars y morigeradas costums, y l' interés que la noble Catalunya nos inspira, tant per son amor al treball y al progrés, quan per la semblansa de sa situació ab la nostra.

Si á consecuencia de la guerra de successió, y per haver prés armas l' antich príncepat per un Arxiduch d' Austria, al quedar vencedor un Príncep de la Casa de Borbon, rival seu, los despullá als catalans de sos furs, llibertat y autonomia, á nosaltres los vascongats, que apoyém á aquell Borbon un descendent nos ho ha mutilat, no en veritat per culpa nostra, sinó per la d' alguns, y per la tirania centralisadora de Guberns que tendeixen á uniformar costums y lleys antitéticas, pera ab ineficassas mans dirigir uniformement, Deu sab cóm, las riendas totas dels destins de pobles que no caminan per las mateixas vias, ni abrigan idénticas aspiracions.

Anómal, ilògich y poch conforme ab las corrents de la política lliberal de la época es lo que, á causa, y en virtud del progrés é instrucció dels pobles, se concedeixin paulatina é incessantment en las constitucions y lleys, cada vegada novas y majors llibertats individuals als ciutadans, y al mateix temps, no sols no 's dispensan las mateixas á las colectivitats, ó sia á las provincias y regions dels Estats sinó que 'ls Guberns d' ells, las hi restrenyen y retallan quant poden, conducta incomprensible en alt grau, puig si 'ls ciutadans están ilustrats, las regions ahont aquestos ciutadans habitan, ho estarán també, y si 'ls primers son aptes pera gosar la llibertat, las segonas ho son igualment.

Estém, donchs, conformes en principi ab los fonaments en que 'ls catalans apoyan sas aspiracions, y d' ellas tractarém en altre ó en altres articles, puig no es ociós, sinó interessant en alt grau, examinar com los pobles, apeser del transcurs dels sigles, tendeixen á reconquistar las antiguas lleys que regiren á sos majors, preferintlas á las modernas, tan ensalsadas per la ciencia, y que no logran ilusionar als que estiman la verdadera llibertat.»

Després de tot aixó que diguin los pares de la pátria que som quatre *boigs ó visionaris* los firmants del esmentat Missatge.

Per lo vist ja no son solsament los catalans los que volen ser amos y senyors de casa seva, sinó que com élls, son molts y molts altres las regions que están del tot cansadas de la política centralisadora que tan mal nos causa, y com élls també, son molts los que demanan que 'ls hi sia retornat lo que tant inicuament los hi ha pres la má del unitarisme.

Avant.

ALI BEY

¿Qui ets tú? Del mar de Calpe las onas gegantinas
baix de ta nau sotmesas s' encorban sospirant,
y sents, tal punt calsigas las platjas marroquinas,
per tot clamarte uns homes d' estranyas vestiduras,
y en altas gelosias d' esquerpas hermosuras
los besos volejant.

Seguit d' esclaus etiopichs montats en dromedaris,
dalt d' un cavall de fréstega nissaga del Xaloch,
las palmas vincladissas dels boscos centenaris
sobre ton cap tremolan de Tanger á Damietta,
talment com si sentissen llampeguejá 'l Profeta
dintre tos ulls de foch.

Tot just la polsinera que mou ta caravana
en l' horisont cendreja sobre 'l tortuós camí,
quan per seguirte 's vessan las vilas á la plana,
y 'l front arreu t' inclinan cubrinte 'l pas de rosas,
y en lo cavall t' aixecan y 't besan tremolosas
lo traje damasquí.

¡Qui ets tú! Els cabits indomits de barba esblanquehida
en lo divan t' assehuen al lloch del seu senyor;
y avora del seu trono fins l' emperant te crida,
te diu germá, 't regala sas bellas alcasabas,
te mostra sas esposas, te brinda ab sas esclavas
y t' obre 'l seu tresor.

¡Enllá 'l desert! Onadas d' arena xardorosa
regira entorn dels homes la mómia d' un gran mar.
¡Qué hi fá! ¡No torna enrerá ta planta coratjosa!
las sorras qu' enmortallin las turbas que 't seguiren;
á eixos beduins fanátichs que cedejants moriren
que tú ja ets al aduar.

La Meca, la escullida: dels peregrins estrella,
t' ha obert de banda á banda sas portas de metall;
cristians ó israelitas may han passat per ella;
los fills d' agar se n' entran descavalcats, en rua;
llevat del gran califa, tothom la planta nua;
tú hi passas á cavall.

Los sacerdots te reben ab cántichs de ventura
set voltas á la Cava donant darrera ten.
—Es l' ombra d' Ell, s' esclaman, que ha obert la sepultura.—
Y al resplandir las llántias dius un neulat d' aroma
las turbas s' atropellan:—¡Es Ell que vé; es Mahoma:
es l' elegit de Deu!—

¡Qui ets tú! ¡Qui ets tú! ¡La onada sobre ta nau se llensa,
mes á una platja arribas que té mes blau lo cel,
y 't vehuen altras rassas passar com tromba inmensa;
y un jorn per dalt dels núvols lo Sinai 't mirava,
llampeguejant fereste creyentse que tornava
lo poble d' Israel!

Jerusalem t' aixampla sos brassos deicidas
rera dels plechs magnífichs del arabesch castan;
mes tú á la nit quan deixas totas las gents dormidas,
al mont sagrat t' empujas hont per las culpas nostras
Deu apurá 'l trist calzer, y de genolls te postras,
y 't llevas lo turbant.

¡Oh, jo 't conech llavoras; que tremolant los llabis
bé prou que manifestas l' origen de ton ser;
jo 't sento las pregarias en llengua de mos avis;
y com plorant nomenas la pàtria venerada,
la dolsa Catalunya que guarda ta maynada
voltant á ta muller!

Ets la fermesa antiga que 'ns dava la victoria;
que com lo sol té postas; que torna com lo sol;
dels castellans reálmes ets la insepulta gloria;
aygla real que vola dintre la llum mes pura;
que quan al mon reposa sols en los cims s' atura,
puig Deu aprop la vol.

Trobáres reduhida la terra que petjaves,
sentires insassiables las ánsias del saber,
portar lo bé así als homes dintre ton cor somniavas,
y un jorn de ta familia com criminal fugias;
que caminant pels llibres temps feya que 't sentias
entre 'ls teus foraster.

En tant que 't festejavan las cáfilas beduinas
y 'ls pobles que s' estenen del Atlas al entorn,
viatjer infatigable tú arreu tot ho examinas;
y l' Africa la esclava y l' Assia la deesa
son com dos fulls d' un llibre que la eternal sabjesa
t' hagués obert un jorn.

Mes ¡ay! quan de tornada, malalt de tas fatigas,
vella la carn, mes jove l' ardenta voluntat,
palmas y llors somniavas d' aquesta terra amiga;
tan sols menyspren ó escarni trobá ta desventura,
—¿Qu' es ell?—la gent se deya mirant ta vestidura
—¡Un boig ó un renegat!—

Be feres allunyante d' aquesta terra odiosa;
del Pirineu devias mirártela ab esglay
tot sacudint ab rábia la túnica polsosa!
Per só en Damasch vejeres la mort ab alegría:
que al clóures la fosana:—Be está—ton ser diria
—¡no hi tornaré jamay!—

Oh mare Catalunya: si es cert que 't regeneras,
si 'l sol d' antiga gloria sobre ton front rellú,
si vols que 'ls fills t' abrassin independent com eras,
enlayra fins als núvols tos descendents mes nobles;
¡com, folla, han de coneixet per tots los vents los pobles
si no 't coneixes tú!

Com au d' eterna vida, ja sia en pan ja en guerra,
renaix de dins las cendras lo nostre rat-penat.
Germans de Catalunya, de genollons en terra;
lloch en l' altar dels héroes á eixa esplendenta gloria!
Com los alarbs besemlo, dihent á sa memoria;
Ja ets nostre: ja has tornat!

ANGEL GUIMERÁ.

Adhessions al Missatge del Catalanisme á la Reyna Regent

Mayá: Joseph Casals.—*Pierola:* Joan Fosalba y Esteve, hisendat.—*Bruch:* Joseph Creus y Rovira.—*Espolla:* Joseph Calverol, propietari.—*Abrera:* Tomás Graupera, Joseph Paloma.—*Gerona:* Joseph Simón, prèbere.—Joseph Franquet y Serra, llibreter.—Lluís Jené, advocat.—Jaume Sagrera y Pijoan.—Cayo Cardellach, notari.—Francisco Vinyas y Serra, metje.—Pere de Palol.—*Cervera:* Anton Manyós.—*Suria:* Esteve Mitjans, propietari.—*Ripoll:* Joaquim Roguer.—Joseph de Requesens y Molins, notari.—*Sant Cugat:* Pere Barquet.—*Castelló:* Pere Massanas, propietari.—*Roda:* Ramón Martí.—*Cardona:* Joan Homs, propietari.—*Cabrils:* Joan Coll y Carles.—*Sant Matheu de Bages:* Pere Ribera, propietari.—*Igualada:* Bartomeu Puiggrós.—*Sant Quirze de Besora:* Pere Sala, industrial.—*Castell nou de Bages:* Joseph Escaler y Puig, propietari.—*Calonge:* Joseph Juli Martinell, propietari.—*Palafugell:* Pere Tauler y Girbal, propietari.—*Cassá de la Selva:* Joseph Guart y Bosch, propietari.—*Llagostera:* Joseph Bogudá.—Joseph Sans.—*Cardedeu:* Felip Riera, veterinari.—*Montanyola:* Ramón Riera, propietari.—*Sant Antoni de Vilamajor:* Pau Massó, propietari.—*La Roca:* Francisco Torrents, propietari.—*Vilaseca:* Fausti Planas.—*Tremp:* Carles Joseph Cros.—*Sant Boy de Llobregat:* Pau Mariné, propietari.—*Sant Mori:* Joan Renart y Roure, propietari.—*Castellserá:* Bonaventura Arró, rector.—*La Folisla:* Joan B. Nicolau, farmacèutich.—*Premià de Mar:* Silveri Mayolas, fabricant.—Llorens Cisa.—Pau Abril, fabricant.—Francisco Torrent.—Miquel Serra, fabricant.—Pau Giral y Fontrodona.—Ricardo Cortada.—Bonaventura Lloberas y Verdager, propietari.—Francisco Mustich y Antich.—Joan Botey y Fontrodona, propietari.—*San Esteve Sasroviras:* Francisco Sabat.—*Blanes:* Anton Llampallas y Alsina, notari.—*Cornudella:* Francisco Matheu y Aragonés.—*Torrellas de Foix:* Joseph Guilanaoy, propietari.—*Puigric:* Saldoni Conill.—*Figueras:* Joseph Martí y Juliá, propietari y comerciant.—*Sant Feliu de Guixols:* Joan Vallé, propietari.—Joseph Calvet, comerciant.—*Palamós:* J. Mauri y Cama, president del Cassino "La Virtut".—Francesch Marull.—*Berga:* R. Soler y Colí, propietari.—Anton Pellicer y Pagés, metje.—*Manresa:* Joseph Argemí y Galí.—Mariano Vallés y Vallés, advocat.—Isidro Torrents.—Ignaci Serra, banquer.—Fructuós Sanmartí, propietari.—Joan Crivillés.—*Calaf:* Francisco Solá.—Francisco Closa.—Joan Albaroda.—Joan Vila y Sotera.—Joseph Vilaseca.—Ramón Feu.—Joan Torra, propietari.—*Sant Sadurní de Noya:* Joan Sala y Tobella.—Rafael Mir.—Pelegri Torrelló Borrás.—Joseph Fullarachs.—Joan Forns y Curulla.—Jascinto Oliver.—Francisco Romeu y Esteve.—Mariano Santacana.—Domingo Bonet.—Joan Puig.—Salvador Giró.—Pau Domenech.—Joan Riba.—Agustí Bosch.—Cristofol Juncosa.—Sadurní Comas.—Salvador Costa.—Mariano Santacana y Rovira.—Venanci Mestre y Camprubí.—Joan Singla.—Pere Font.—Pau Urpí.—Matheu Bosch Galés.—Francisco Guilermany.—Joan Singla y Morera.—Anton Capellades.—Ildefons Solá.—Benato Mas.—Lluís Blanchart y Pujol.—Pere Martí.—Pere Parera.—Joseph Vilamajor y Martí.—Joseph Domenech y Casanovas.—Joseph Teixidó.—Miquel Esteve Sadurní.—Matheu Bosch.—Agustí Mir.—Jaume Capellades y Bou.—Joan Fornosa.—Joseph Sabater.—Joseph Vilella y Clauxet.—Joseph Serra y Estany.—Elias Esteve.—Francisco Romeu.—Salvador Singla.—Anton Sallarés.—Ramón Ferrer.—Rafael Isart.—Joseph Ferrer.—Joseph Cava.—Jaume Cava.—Joseph Castellá.—Ramón Castellá.—Isidro Bujons.—Llorens Mortre.—Benato Sabater y Cortés.—Bonaventura Manovens.—Benato Cardús.—Arthur Horta y Camps.—Pere Via.—Antoni Tombas.—Pere Guilemany.—Valentí Sola.—Joseph Notó.—Sadurní Grau.—Pere Notó.—Odon

Esteve.—Salvador Santacana.—Agustí Poch.—Joseph Parededa.—Jaume Quintana.—Joseph Montaner.—Magí Mir.—Frederich Casanovas.—Isidro Arrant.—Ramón Lluch.—Vicents Parera y Romagosa.—Lluís Gibert.—Joseph Gramona.—Joseph Gibert.—Anton Puigmartí.—Serafi Alemany.—Joan Tarrida y Bonet.—August Arrant.—Pau Planas.—Joseph Llopart.—Joan Ferrer.—Anton Torelló.—Llorens Sala.—Joseph Auladell.—Joseph Bosch.—Pere Alemany.—Ramón Fontanals.—Joan Oliver y Mora.—Joan Canals.—Agustí Miquel.—Joan Carreras.—Francisco Domenech.

Senyor President de la "Lliga de Catalunya."—Molt senyor nostre. Los que suscriuhen, catalans catalanistas tots, allunyats de la terra en que nasquerem y de la Societat en que 'ns criarem per virtut y gracia de las lleys unificadoras que regeixen l'Estat Espanyol, havém llegit ab molt goig y satisfacció, en *El Imparcial* d'avuy, l'agradable noticia, d'haver sigut presentat per la "Lliga de Catalunya" á la Regenta del Regue, un Missatge en que se li exposan las nobles aspiracions de tot bon catalá, á la plena restauració de nostra nacionalitat, en mala hora desconeguda y butxinescament destruhida pel primer Borbó espanyol. Una comissió de nosaltres s'és presentada en la Administració de Telégrafos y preguntat al encarregat de rebre 'ls telégramas, si n'acceptaría un d'escrit en catalá, ha contestat secament que no. Allavors n'hem presentat un altre redactat en l'idioma oficial y que literalment diu aixís: "Estudiantes Catalanistas Madrid felicitan en castellano, por prohibírseles en catalán, Liga Cataluña por acto trascendental realizado en reivindicación nuestra nacionalidad," telégrama que á las horas d'are, suposém haurá rebut sense cap alteració.

Aquestas paraulas, sols d'una manera imperfecta, tradueixen nostres sentiments envers la "Lliga de Catalunya," per l'acte verament trascendental é importantíssim que acaba de realisar, reclamant en ocasió oportuníssima, purament lo que de dret nos pertany, y sols incuament nos arrebastaren. Pe 'l camí que segueix la Lliga de Catalunya, al extrém del qual, se trobarán la autonomia complerta y la plena restauració de nostra nacionalitat, deurian caminarhi tots los que de catalans s'apresian, ben segur de fer aixís, obra de patriotisme, de veneració y pietat envers nostres antepassats y de profitosa gloria pels temps actuals. Ja es hora de que la nissaga catalana, la que s'extén desde las Corberas y las déus del Garona, fins á la delta del Segura, pobladora també de las islas Balears y de algunas encontradas de la Sardenya, se deixondí, recordi lo que fou y contempli lo que es are, y considerant ab quina conducta 'ls pobles arriban á la civilisació completa y al veritable progrés, al progrés sencer y total, no al manceó é incomplert que avuy havém solzament conseguit, reclamí sens may parar fins á conseguirho, lo que li falta y de dret li pertany, la major etat, la vida política y jurídica, ben segur aixís de complir la seva vida actual ab las manifestacions de la activitat humana que avuy li falta y millorar considerablement aquellas á que ab tanta brillantor s'aplica.

En aquesta obra de regeneració y restauració, lo Príncepat, com á bressol que fou de la rassa catalana y lloch ahon encara avuy se conserva mes sana y vigorosa, está obligat, ensemps per la Naturalesa y per la Historia, á portar, com se sol dir, la bandera, treballant ab enérgica constancia dintre de casa, per purificar la rasa d'elements extranyos y exótics que la deslluheixen y tornar aixís lo país á son llit natural y propi, per ahont farà 'l curs que la Providencia li disposi, acompanyat de las encontradas vehinas, de Valencia, Mallorca y Rosselló, membres de la gran familia catalana, puig catalans son, sino de nom, de regàlia.

Nosaltres, partidaris convensuts de la gran doctrina que perdica y afirma la Llibertat, la Igualtat y la Fraternitat de tots los pobles y de totas las rassas, hem vist ab entusiasme lo pas donat per la "Lliga" y á la consecució de sos altíssims propòsits, aportarém nostra humil é insignificanta cooperació, ab lo qual no farém sino cumplir ab lo més rudimentari dels debers que lligan al home ab la seva mare Pàtria.

Som de vos afectíssims y S. S.—*Joseph Faus*.—*Emili Saguer*.—*Francisco Millas*.—*Esteve Adroher*.—*Joseph Esponellá*.—*Prudenci Llach*.—*Martí Adroher*.—*R. Fent*.
Madrid, Juny de 1888.

Los abaix firmats, vehins de Cardedeu, com á prova del amor que professém á la nostra terra, nos adherim al Missatge que per iniciativa de la "Lliga de Catalunya" ha sigut entregat á S. M. D.ª María Cristina, Reyna Regent d'Espanya, durant sa estada en Barcelona en lo mes de Maig de 1888.

Joseph Malla, veterinari.—Matías Pineda, industrial.—Joseph Bellavista, propietari.—Andreu Palmada, industrial.—Joseph Codina, propietari.—Joseph Torras, propietari.—Antoni Muñoz, propietari.—Agustí Morató, propietari.—Isidro Pou, jornaler.—Joseph Gesa, industrial.—Isidro Culi, jornaler.—Pau Valls, industrial.—Salvador Anglada.—Ramón Valls, propietari.—Joseph Ginart.—Pau Canal, propietari.—Joseph Planas, industrial.—Francisco Pujadas, industrial.—Esteve Gesa, industrial.—Agustí Malla, industrial.—Joseph Ramis, industrial.—Esteve Collet, pagés.—Rossendo Duim, industrial.—Esteve Serra, obrer.—Vicens Pou, obrer.—Esteve Forns, industrial.—Esteve Agustí, obrer.—Joan Masip, industrial.—Felip Riera, industrial.—Hermenegildo Prat, industrial.—Joseph Fortuny, pagés.—Isidro Rute.—Jaume Puig, propietari.—Joan Gesa y Bellavista, industrial.—Andreu Roig, industrial.—Joseph Camp y Plana, propietari.—Tomás Camp, industrial.—Esteve Rovira, propietari.—Martí Massip, propietari.—Joseph Xirau, teixidor.—Pau Pujadas, propietari.—Joseph Codina, propietari.—Antoni Cruells.—Pau Areyall, obrer.—Andreu Soler, professor.—Agustí Valls, industrial.—Joan Noguera, propietari.—Joseph Paris, industrial.—Joan Delgo, industrial y propietari.—Pere Coll, propietari.—Joan Bellavista, propietari.—Francisco Lamarca, industrial.—Joseph Clot, propietari.—Salvador Clavell, propietari.—Ignasi Mamet, propietari.—Jaume Arenas, propietari.—Esteve Pou, propietari.—Jaume Codony, propietari.—Joan Gesa y Costa, industrial y propietari.—Joan Vilubella, pagés.—Miquel Vila, propietari.—Pau Gesa, propietari.—Tomás Balvey, farmacéutich.—Jaume Massip, pagés.—Joseph Martí, propietari.—Joseph Gesa y Ferradas, propietari.—Esteve Vilá, propietari.—Joseph Codony, masover.—Carles Buxedo y Ros, farmacéutich.—Perc Sabatés, propietari.—Joseph Roig, propietari.—Joan Viader, propietari.—Joseph Sabaté, industrial.—Joaquim Ramis, metje.—Francisco Guinart, propietari.—Francisco Jubany y Gras, propietari.—Joseph Ramis, propietari.—Joseph Rivalta, industrial.

NOVAS

En lo número corespondent al diumenge darrer publicarem després del article *Nostras Constitucions*, un *suelto* de fondo copiat del apreciable periódich de Tarrassa la *Revista Tarrasense*. Per un descuyt de caixa, impossible de prevenir, insertarem dit *suelto* sense anotar la seua procedencia que 'ns interessava moltíssim donar á coneixer per ser la favorabilíssima opinió que 'l Missatge del Catalanisme li ha merescut al simpátich colega de la vehina ciutat.

Conti, donchs, que sentím molt aquest descuyt, y consti al hora també que en la industriosa Tarassa tampoch hi faltan respectables entitats decididament defensoras dels regeneradors ideals catalanistas.

Segons diu un colega 's tracta de fundar á Barcelona una societat composta de curanta nou individus, representant cada un d' ells una provincia d' Espanya.

Numerosa fou la concurencia que en la nit del passat dissapte assistí á la inauguració de las vetlladas que 's proposa calebrar, en son propi local, la *Sociedad del Invalidez y, Fomento de la industria*.

Nostre distinguit compatrici don Joan Sallarés y Plá, encarregat de la peroració, desenrotllá, admirablement el difícil tema *Armonia entre el capital y el trabajo*, lo qual tant per la bellessa en la forma com per lo ben enmotllat del argument pot considerarse com á un treball notabilíssim.

Afegeixi lo senyor Sallarés á las moltas y ben merescudas felicitacions rebudas ab motiu de tan important conferencia, la que li enviém nosaltres desde las columnas de LO CATALANISTA, desitjant que sia frequent lo poder assistir á las vetlladas que 's proposa celebrar la important Associació que tant dignament presideix.

Com veurán nostres llegidors en altre lloch d' aquestnúmero continuem la publicació de las firmas de adhesió que cada día ab mes entusiasme van rebentse de tots los pobles de Catalunya.

En lo remate del cos central de nostras Casas Consistorials, si colocará un escut d' aquesta ciutat molt ben esculturat y de grans dimensions.

A causa de la tempestat que descarregá lo dimars prop passat en los termes municipals de Tarrasa, Matadopera, Sentmanat y sas rodalies; la cullita pot donarse per perduda.

Los pagesos han quedat en un estat de consternació grant, devant de la miseria que se 'ls espera.

La companyia del Circo Ecuestre de Barcelona qu' actua en los Camps de Recreo, donará avuy festivitat de Sant Joan duas variadas y escullidas funcions.

En lo matí d' ahir en la Iglesia de la Misericordia contragueren matrimoni, nostre distinguit amich y volgut company de redacció, D. Modest Durán y Folguera ab la simpática Srta. Josepha Benito y Gorina; y lo germá d' aquesta don Joan Bta. Benito y Gorina ab la distingida Srta. Maria de la Concepció Durán y Folguera, germana del primer.

Rebin los enmaridats, als quals desitjem una interminable lluna de mel, nostra mes coral enhorabona.

Espasmats per las tristas noticias que tinguerem dels desastres ocasionats en lo vehí poble de Sentmanat per la forta pedregada haguda en la nit del dimars, anárem personalment á la esmentada població, ahont nos cerciorárem, desgraciadament, del estat alarmant y de la consternació que s' ha apoderat de 'ls vehins d' aquella població.

No solsament los hi arrasá la vid y l' horta si que també, las pedras, algunas d' ellas

se prová que pesaban dos onzas, los hi esmiculá los vidres de las casas al mateix temps que 'ls trencá molts teulas.

Las pérduas materials son incalculables.

Preguém á la comissió encarregada del al-lumbrat públich, procuri en quant sia possible, siguin illuminats los carrers las nits que 's presenta núvol encar que hi hagi lluna en lo calendari, puig, com succeheix molts vegadas, en lo cel hi manca, y allavors se reproduheixen escenas com la del dissapte passat, en que la concurrencia que sortia del teatro dels Camps de Recreo, ab la nit fosca que feya, 's veyá obligada á retirarse á sa casa á las perpentas, y algun concurent había d' incorrer al auxili de la llum d' una cerilla.

Esperém de la digna comissió nos veurém atessos en tals justas reclamacions, ó del contrari redundaria molt poch en favor del cult de nostra ciutat, esposant á qualsevol incident desgraciat als transeunts.

Ab motiu de la aprobació del projecte del ferro-carril tan ansiat pels lleydenses, han expressat aquestos sa satisfacció, segons se desprén de las següents ratllas de *El País*:

"La alegría y la satisfacció reinan en nostra ciutat desde ahir. Tan promte com comensá á cundir la grata noticia, que en altre lloch publicuém, se llensá atribulat lo vehinat al carrer convertintse la animació en entussiasme, quan á las nou de la nit se pregona oficialmente per tota la ciutat al compás dels acorts de la Banda Popular, lo telégrama, en que 's donava compte de la aprobació per lo Congrès del projecte de lley del ferro-carril del No-guera-Pallaresa.

Com per encant apareixeren cuberts é iluminats tots los edificis públics, las redaccions dels periódichs, diaris y moltíssimas casas particulars; circulant una gran gentada pels carrers fins molt entrada la nit.

Sabém que 's preparan grans festejos pera el día en que aprobat lo projecte en lo Senat, publiqui "La Gaceta" la lley sancionat per la Corona."

Nosaltres pressentim, ab tot y que voldriam equivocarnos, que'l ferro carril de No-guera-Pallaresa no arribará á ser un fet tan abiat com se creuhen los fills de la provincia de Lleyda quins en los moments actuals deurian tenir molt present aquell adagi catalá que diu: *Las cosas de Palacio...*

Deu vullga que 'ns equivoquém.

Corre á Córdoba la noticia de que en una fonda d' aquella capital han sigut trobadas, dins d' un armari ahont quedaren olvidadas per sos duenyos ó servidors, las alhajas que 's creyan sustretas del equipatge dels duchs d' Edimburg.

La Epoca publica en un de sos últims números la valenta composició poética titulada: *Catalunya y avant*, que mossen Collell llegí en los Jochs Florals d' enguany. Lo periódich canoví posa al peu la traducció castellana.

Segons diu un colega, sembla que á primers de Juliol s' obrirá pera lo treball la fàbrica dels senyors Batlló.

Es de desitjar, ja que ab aquella mida sortiran de la miseria en que están una infinitat de familias.

De real orde s' ha manat al Rector del Monastir del Escorial que 's facilitin á la Academia de la Historia 'ls códichs existens en la Biblioteca y entre 'ls que s' hi troba 'l text dels *Usatjes* de Barcelona, en llatí.

Lo llorejat autor dramátich don Frederich Soler, ha donat lectura als artistas de la companyia Mário, de la traducció de *Lo dir de la gent*, feta per lo mateix Soler ab lo títul de *Se dice...*

En son desempenyo hi pendrán part los principals actors, entre ells las senyoras Mendoza Tenorio, Martinez y Guerra y 'ls senyors Mário, Mata y Sanchez de León.

Lo *Diario de Avisos* de Saragossa després de ocupar-se de la crítica situació d' algunas comarcas productoras, recorda ab molta oportunitat que en Abril últim passaren revista 475 generals y 17,169 ofisials del exércit, sense contar la guardia civil y 'ls carrabiners.

Lo general Jovellar aumentá 'ls gastos del personal en 1.244,000 pessetas, lo general Castillo en 4.280,000 y 'l general Cassola en un milló proximament.

Y anyadeix: "Aixó 's fá cuan lo país demana sens parar economías y cuan las agobias-doras cargas fan casi imposible la vida en aquesta desdixada pátria."

CAIXA DE ESTALVIS DE SABADELL

Han ingressat fins aquesta setxa 4,057 pessetas procedentas de 367 imposicions, essent 5 lo número de nous imponents.

S' han tornat 4,625 pessetas 99 céntims á demanda de 12 interessats.

Sabadell 17 de Juny de 1888.—P. lo Director, accidental, *Pau Gambús*.

SECCIÓ DE ANUNCIS

AVIS

Á LOS DEPONENTS DE LA CAIXA DE PRÉSTAMOS LA SABADELLENSE

ESTABLERTA EN LO CARRER AMPLE, NÚM. 25. — CREU ALTA

Los que tingan obgetes en aquesta Caixa de Préstamos desde 'l mes de Agost de 1887 fins lo mes de Maig de 1888, se servirán pasar á cancelarlos ó renovarlos.

ENCUADERNACIONES BARATÍSSIMAS

Se fan de totas classes y preus, Ilustracions y Obras de lujo, Novelas, etc., etc. Los llibres se entregan á las 48 horas de encarregats.

CAPMANY, 18.—SABADELL

Imprempta y Encuadernacions de Joan Comas Faura, carrer de Capmany 18.—SABADELL